

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Saavutettavuusvalvonnan yksikkö

versio 2024

Tietoa yksinkertaistetun valvonnan menetelmistä

Aluehallintovirasto suorittaa verkkosivustojen saavutettavuuden valvontaa digitaalisten palveluiden tarjoamisesta annetun lain (306/2019, jälj. ”digipalvelulaki”) 12 §:n nojalla.

Euroopan komission täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2018/1524 mukaan valvontaa tehdään sekä kattavalla että yksinkertaistetulla menetelmällä. Yksinkertaistetulla menetelmällä tarkoitetaan ensisijaisesti automaattisella testausohjelmistolla suoritettavaa saavutettavuuden tarkastusta.

Palveluissa voi kuitenkin esiintyä monenlaisia saavutettavuuspuutteita, joita automaattinen testausohjelma ei kykene itsenäisesti havaitsemaan tai riittävällä varmuudella todentamaan. Yksinkertaistetun valvonnan tarkastukset ovat hyvin pintapuolisia ja niillä voidaan usein havaita vain pieni osa digipalveluiden saavutettavuuspuutteista. Yksinkertaistetussa valvonnassa havaitut puutteet voivat kuitenkin aiheuttaa käyttäjille merkittäviä haasteita.

Virheetöntä tulosta yksinkertaistetun valvonnan tarkastuksessa ei kuitenkaan pidä ymmärtää osoituksena palvelun saavutettavuudesta. Saavutettavuusvalvonnan suorittama tarkastus ei korvaa palveluntarjoajan omalla vastuulla olevaa palvelunsa saavutettavuuden arviointia.

Verkkosivustojen saavutettavuusvaatimukset

Verkkosivustojen saavutettavuusvaatimukset on määritelty eurooppalaisessa standardissa EN 301 549 (jälj. ”yhdenmukaistettu

standardi”). Standardin saavutettavuusvaatimukset koostuvat suurelta osin kansainvälisten [verkkosisällön saavutettavuusohjeiden \(WCAG\) version 2.1](#) A- ja AA-tason kriteerien vaatimuksista.

Digipalvelulaki edellyttää sen piiriin kuuluvilta palveluilta ja sisällöiltä edellä mainittujen saavutettavuuskriteerien täyttämistä, sähköistä palautekanavaa saavutettavuuspalautteen vastaanottamiselle sekä sivuston saavutettavuuden arviointia ja tulosten esittelyä saavutettavuusselosteessa.

Lisää tietoa saavutettavuusvaatimuksista löytyy saavutettavuusvalvonnan verkkosivuilla [saavutettavuusvaatimukset.fi](#).

Tarkastetut käyttäjänäkymät

Verkkosivustojen ulkoasu, sisällöt ja saavutettavuusominaisuudet voivat erota toisistaan käytettäessä palvelua niin sanotuissa työpöytä- tai mobiilinäkymissä.

Aluehallintovirasto voi tarkastaa valvonnassa sivustot joko työpöytä- tai mobiilinäkymissä tai molemmissa.

Työpöytänäkyminä tarkastetaan palvelut selainikkunan koolla 1920 px X 1080 px ja mobiilinäkymien ikkunoiden kokoina käytetään 360 px X 800 px. Tarkastettavan näkymän perusteella testausohjelma myös kutsuu verkkosivuston palvelinta esiintyen joko työpöytä- tai mobiiliselaimena.

Testausohjelmisto

Tarkastus on suoritettu aluehallintovirastolle kehitetyllä automaattisella Salvia-testauspalvelulla, jonka lähdekoodi on julkaistu avoimen lähdekoodin lisenssillä osoitteessa <https://github.com/accessibility-fi/salvia>.

Salvia perustuu QualWeb-testausohjelmistoon, jota esitellään englanniksi osoitteessa <http://qualweb.di.fc.ul.pt/evaluator/>.

Testausohjelmisto testaa verkkosivuilta löytyneitä sisältöjä käyttäen WCAG 2.1 -saavutettavuusohjeistuksen A- ja AA-tasojen vaatimuksiin liittyvää 57 erilaista testiä. Testit eivät kata kaikkia digipalvelulain saavutettavuusvaatimuksia eikä kaikkien WCAG-kriteerejä voida testata kaikissa käyttöyhteyksissä.

Ohjelmistosta on kerrottu enemmän mm. saavutettavuusvalvonnan verkkosivuilla osoitteessa

<https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/aluehallintovirasto-on-julkaissut-testausohjelmansa-lahdekoodin/>.

Automaattisen tarkastuksen raportti

Automaattisen tarkastuksen tuloksista toimitetaan palveluntarjoajalle PDF-muotoinen tekninen raportti havainnoista. Raportti toimitetaan palveluntarjoajalle tämän omalla kielellä (suomi tai ruotsi), mutta on pyynnöstä toimitettavissa suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä.

Raportti on luonteeltaan tekninen. Raportissa listataan tarkastetut verkkosivut sekä todennetut saavutettavuuspuutteet

Joissain tilanteissa tarkastuksen tulos on voinut jäädä myös epävarmaksi. Tällaisia epävarmoja tuloksia löytäneet testit on lueteltu raportissa, mutta ei näiden testien tarkastamia elementtejä. Aluehallintovirasto suosittelee, että palveluntarjoajat tutustuvat myös näihin testeihin arvioidessaan sivustonsa saavutettavuutta.

Aluehallintovirastosta voi tarvittaessa pyytää myös laajemman koneluettavan json-muotoisen raportin, joka on englanninkielinen.

Automaattisen tarkastuksen tekniset rajoitteet

Automatisoitu testaus ei kykene havaitsemaan tai todentamaan kaikkia saavutettavuuspuutteita, vaan moni edellyttää erillistä asiantuntija-arviointia.

Ohjelmisto kykenee esimerkiksi tunnistamaan, onko kuvaelementille annettu tekstivastine, mutta ei kykene arvioimaan tekstivastineen

sisällön paikkansapitävyyttä. Myöskään video- ja äänitallenteiden saavutettavuusarviointia ei ole mahdollista tehdä automatisoidusti sillä ohjelmisto ei kykene arvioimaan tekstityksen tai kuvailutulkkauksen olemassaoloa tai paikkansapitävyyttä.

Ohjelmisto ei myöskään kykene tarkastamaan esimerkiksi sivuilta ladattavia PDF- tai Office-tiedostoja.

Lisätietoja

Jos palveluntarjoajalla on kysyttävää, johon vastausta ei näistä ohjeista löydy, voi olla yhteydessä aviin sähköpostilla saavutettavuus@avi.fi.